

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (kahdeksas jaosto)

5 päivänä kesäkuuta 2014*

Ennakkoratkaisupyyntö — Oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeudellisissa asioissa — Asetus (EY) N:o 44/2001 — Väliaikaisten toimenpiteiden ja turvaamistoimien tunnustaminen ja täytäntöönpano — Alkuperäisen päätöksen kumoaminen — Ennakkoratkaisupyynnön pysyttäminen — Lausunnon antamisen raukeaminen

Asiassa C-350/13,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Augstākās tiesas Senāts (Latvia) on esittänyt 12.6.2013 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 25.6.2013, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Antonio Gramsci Shipping Corp.,

Apollo Holdings Corp.,

Arctic Seal Shipping Co. Ltd,

Atlantic Leader Shipping Co. Ltd,

Cape Wind Trading Co. Ltd,

Clipstone Navigation SA,

Dawnlight Shipping Co. Ltd,

Dzons Rids Shipping Co.,

Faroship Navigation Co. Ltd,

Gaida Shipping Co.,

Gevostar Shipping Co. Ltd,

Hose Marti Shipping Co.,

Imanta Shipping Co. Ltd,

Kemeri Navigation Co.,

Klements Gotvalds Shipping Co.,

* Oikeudenkäyntikieli: latvia.

Latgale Shipping Co. Ltd,
Limetree Shipping Co. Ltd,
Majori Shipping Co. Ltd,
Noella Maritime Co. Ltd,
Razna Shipping Co.,
Sagewood Trading Inc.,
Samburga Shipping Co. Ltd,
Saturn Trading Co.,
Taganroga Shipping Co.,
Talava Shipping Co. Ltd,
Tangent Shipping Co. Ltd,
Viktorio Shipping Co.,
Wilcox Holding Ltd,
Zemgale Shipping Co. Ltd ja
Zoja Shipping Co. Ltd

vastaan

Aivars Lembergs,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kahdeksas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C.G. Fernlund sekä tuomarit A. Ó Caoimh ja C. Toader (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään J. Beeko, avustajanaan barrister B. Kennelly,

— Euroopan komissio, asiamiehinään A. Sauka ja A.-M. Rouchaud-Joët,

on antanut seuraavan

määräyksen

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 (EYVL 2001, L 12, s. 1) 34 artiklan 1 alakohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Antonio Gramsci Shipping Corp. ja 29 muuta valittajaa sekä Aivars Lembergs ja joka koskee sellaisen tuomioistuinratkaisun tunnustamista ja täytäntöönpanoa, jonka on antanut High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Commercial Court) (Yhdistynyt kuningaskunta), joka määräsi pääasian vastapuolelle kuuluvat tai hänen määräysvallassaan olevat varat jäädytettäväksi (jäljempänä varojen jäädyttämistä koskeva määräys).
- 3 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin mainitsee, että jäädyttämistä koskeva ratkaisu, jota common law -järjestelmässä nimitetään Mareva-määräykseksi, on asianosaiselle henkilökohtaisesti (in personam) annettu kieltomääräys, jolla estetään henkilöä luovuttamasta tiettyjä omaisuuseriä. Se ei koske itse omaisuutta vaan jotain tiettyä henkilöä.
- 4 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan on olennaista määrittää, voidaanko sellaisille henkilöille, jotka eivät ole asianosaisina alkuperäisessä menettelyssä, aiheutuvaa vahinkoa pitää toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman ratkaisun tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevassa menettelyssä hyväksyttävänä perusteena asetuksen N:o 44/2001 34 artiklan 1 alakohtaan sisältyvän oikeusjärjestyksen perusteita (ordre public) koskevan säännöksen soveltamiselle. Näin ollen Augstākās tiesas Senāts päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko asetuksen N:o 44/2001 34 artiklan 1 alakohtaa tulkittava siten, että sellaisten henkilöiden, jotka eivät ole asianosaisina pääasiassa, oikeuksien loukkaamista voidaan pitää ulkomaisen tuomioistuinratkaisun tunnustamista koskevassa menettelyssä hyväksyttävänä perusteena asetuksen N:o 44/2001 34 artiklan 1 alakohtaan sisältyvän oikeusjärjestyksen perusteita koskevan säännöksen soveltamiselle ja ulkomaisen tuomioistuinratkaisun täytäntöönpanosta kieltäytymiselle siltä osin kuin se koskee henkilöitä, jotka eivät ole asianosaisina pääasiassa?

2) Jos edelliseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko [Euroopan unionin] perusoikeuskirjan 47 artiklaa tulkittava siten, että siinä tarkoitetun oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevan periaatteen mukaan turvaamistoimien määräämistä koskevassa menettelyssä on mahdollista rajoittaa sellaisten henkilöiden varallisuusoikeuksia, jotka eivät ole asianosaisina pääasiassa, kunhan taataan, että kaikilla niillä henkilöillä, joihin turvaamistoimista tehty päätös vaikuttaa, on oikeus milloin tahansa vaatia tuomioistuimelta päätöksen muuttamista tai kumoamista, kun ratkaisun tiedoksi antaminen kyseisille henkilöille on jätetty kantajien tehtäväksi?”
- 5 Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus huomautti kirjallisen menettelyn aikana, että varojen jäädyttämistä koskeva määräys on kumottu. Tarkemmin sanottuna unionin tuomioistuimen hallussa olevasta aineistosta kokonaisuudessaan ilmenee, että kyseisen määräyksen antanut tuomioistuin eri kokoonpanossa on kumonnut sen 12.7.2012 annetulla asiaratkaisullaan. Kyseinen ratkaisu vahvistettiin muutoksenhaussa Court of Appealin (England & Wales) (Civil Division) 19.6.2013 annetulla ratkaisulla. Supreme Court of the United Kingdom hylkäsi 26.7.2013 muutoksenhaun jälkimmäiseen ratkaisuun, joten varojen jäädyttämistä koskevan määräyksen kumoaminen on tullut lainvoimaiseksi.
- 6 Unionin tuomioistuimen kirjaamo pyysi tämän tiedon vuoksi 8.11.2013 päivätyllä kirjeellään ennakkoratkaisua pyytänyttä tuomioistuinta ilmoittamaan, pysyttääkö se ennakkoratkaisupyyntönsä. Kyseinen tuomioistuin vastasi 3.2.2014 päivätyssä kirjeessään, että kantaja Lembergsin edustaja on 22.1.2014 pidetyssä istunnossa esittänyt näkemyksen, että vaikka unionin tuomioistuimen vastaukset ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kysymyksiin eivät enää olleet olennaisia kyseisessä

asiassa, koska varojen jäädyttämistä koskeva määräys oli kumottu, vastaukset olisivat silti hyödyksi, koska kyseisessä tuomioistuimessa oli vireillä samankaltainen asia. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on siis päättänyt pysyttää ennakkoratkaisukysymyksensä.

- 7 Aluksi on muistutettava, että Euroopan unionin tuomioistuimen suositusten tuomioistuimille ennakkoratkaisupyynnöiden tekemisestä (EUVL 2012, C 338, s. 1) 30 kohdan mukaan on niin, että ”jotta ennakkoratkaisumenettely unionin tuomioistuimessa etenisi asianmukaisesti ja vastaisi tarkoitustaan, kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on ilmoittaa unionin tuomioistuimelle kaikista sellaisista oikeudenkäyntimenettelyyn liittyvistä seikoista, jotka voivat vaikuttaa asian vireilläoloon unionin tuomioistuimessa”.
- 8 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee lisäksi, että SEUT 267 artiklassa tarkoitettua unionin tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välisessä yhteistyössä yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämällä kysymyksillä merkitystä asian kannalta (ks. tuomio Di Donna, C-492/11, EU:C:2013:428, 24 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 9 Unionin tuomioistuin on kuitenkin myös todennut, että sen on oman toimivaltaisuutensa arvioimiseksi poikkeustapauksissa tutkittava ne olosuhteet, joiden vallitessa kansallinen tuomioistuin on saattanut asian sen käsiteltäväksi. Unionin tuomioistuin voi kieltäytyä vastaamasta kansallisen tuomioistuimen esittämään ennakkoratkaisukysymykseen vain, jos on ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeuden tulkinnalla ei ole mitään yhteyttä pääasian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos ongelma on luonteeltaan hypoteettinen tai jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (ks. tuomio Di Donna, EU:C:2013:428, 25 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 10 Niinpä on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 267 artiklan sanamuodon ja rakenteen perusteella ennakkoratkaisumenettely edellyttää, että kansallisessa tuomioistuimessa todella on vireillä riita-asia, jossa tämän on annettava ratkaisu, jossa otetaan huomioon ennakkoratkaisutuomio (ks. tuomio Di Donna, EU:C:2013:428, 26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio Pohotovost, C-470/12, EU:C:2014:101, 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 11 Käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on itse todennut, että varojen jäädyttämistä koskeva määräys, jonka tunnustamista ja täytäntöönpanoa on vaadittu, on kumottu. Asia ei näin ollen enää ole vireillä kyseisessä tuomioistuimessa, ja käsiteltävässä asiassa esitetyt kysymykset ovat siten muuttuneet hypoteettisiksi. Se, että ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa on vireillä samankaltaisia asioita, ei vaikuta tähän toteamukseen.
- 12 Jos unionin oikeuden tulkitseminen on tarpeen jonkin toisen asian ratkaisemiseksi, ennakkoratkaisua pyytäneellä tuomioistuimella on joka tapauksessa tarvittaessa mahdollisuus viran puolesta ja edelleen SEUT 267 artiklan nojalla mahdollisuus kysyä unionin tuomioistuimelta.
- 13 Edellä esitetystä seuraa, että lausunnon antaminen ennakkoratkaisupyynnöstä raukeaa.
- 14 Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin pääasian asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kahdeksas jaosto) on määrännyt seuraavaa:

Lausunnon antaminen ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Augstākās tiesas Senāts (Latvia) on esittänyt 12.6.2012 tekemällään päätöksellä, raukeaa.

Allekirjoitukset